

Klas

NL

CURSUSBOEK 1
MET WOORDENTRAINER

NEDERLANDS LEREN NAAR **B1**

Martijn Baalman, Fouke Jansen, Vita Olijhoek, Anja Valk

KlasNL

Nederlands leren naar B1 Cursusboek 1

Martijn Baalman, Fouke Jansen, Vita Olijhoek & Anja Valk

**UITGEVERIJ
COUTINHO**

bussum 2024

www.coutinho.nl/klasnl-b1-boek1

Bij dit boek hoort een website. Op deze website staan de KlasNL-kaart, oefeningen, studiewijzers, de luisterteksten en woordenlijsten.

Ga naar **www.coutinho.nl/klasnl-b1-boek1**

Lees de tekst en vul de code in:

Inhoud

Leeswijzer

8

Les 1 We gaan naar B1

9

Start	10
Deel A	11
Deel B	17
Grammatica – Scheidbare werkwoorden (1)	17
Grammatica – Het gebruik van <i>je</i>	19
Zinnen – Iemand geruststellen	20
Zinnen – Emoties uitdrukken	22
Grammatica – Wederkerende werkwoorden (1)	24
Woorden – Tijd	25
Deel C	28
Deel D	32
Eind	34
Lezen voor je plezier!	37

Les 2 Vandaag in het nieuws

39

Start	40
Deel A	43
Deel B	47
Grammatica – Een gebeurtenis in het verleden beschrijven	47
Zinnen – Vragen met de vijf w's en de h	49
Woorden – Nieuwspagina's	51
Woorden – Oorzaak en gevolg	52
Zinnen – Je mening en argumenten geven	54
Grammatica – De relatieve bijzin (1)	55
Deel C	59
Deel D	62
Eind	65
Lezen voor je plezier!	68

Les 3 Werk aan de winkel

71

Start	72
Deel A	73
Deel B	81
Zinnen – Een intakegesprek voeren	81
Grammatica – Een bijzin met een vraagwoord	84
Zinnen – Zeggen waarom je iets wilt of waarom je iets doet	86
Woorden – Werk en opleiding	87
Grammatica – Lange zinnen begrijpen	88
Deel C	90
Deel D	94
Eind	97
Lezen voor je plezier!	99

Les 4 Ik app je!

101

Start	102
Deel A	103
Deel B	112
Grammatica – De bijzin voor een hoofdzin	112
Grammatica – Zitten / liggen / lopen / staan + <i>te</i>	114
Zinnen – Contact maken met nieuwe mensen	117
Woorden – On- en -baar	120
Zinnen – Een verzoek doen en reageren op een verzoek	121
Deel C	125
Deel D	127
Eind	129
Lezen voor je plezier!	132

Les 5 Krap bij kas 135

Start	136
Deel A	137
Deel B	142
Zinnen – Zeggen dat iets niet klopt	142
Grammatica – Een bijzin met <i>of</i>	144
Zinnen – Een advies of een tip geven	146
Woorden – Werkwoorden met een voorzetsel	147
Grammatica – Werkwoorden met <i>te</i>	150
Deel C	153
Deel D	157
Eind	160
Lezen voor je plezier!	162

Woordentrainer 165

Les 1	166
Woordenlijst les 1	171
Les 2	172
Woordenlijst les 2	177
Les 3	178
Woordenlijst les 3	185
Les 4	186
Woordenlijst les 4	192
Les 5	193
Woordenlijst les 5	199
 Woordenlijst KlasNL – Nederlands leren naar B1	200
Onregelmatige werkwoorden	208
 Overzicht kaders Zinnen, Woorden en Grammatica	211
Verantwoording	213

Leeswijzer

Welkom bij KlasNL – Nederlands leren naar B1!

Met het derde deel van KlasNL leer je Nederlands naar B1. Het bestaat uit twee cursusboeken. Dit cursusboek is voor les 1 tot en met 5, in het tweede cursusboek staan les 6 tot en met 10. In elk cursusboek vind je de Woordtrainer bij die lessen. Elk cursusboek heeft ook een website.

Elke les bestaat uit dezelfde onderdelen.

Start: je bekijkt de les en de leerdoelen.

Deel A: je oefent lezen en luisteren.

Deel B: je oefent woorden, zinnen, grammatica en uitspraak.

Deel C en **deel D:** je oefent spreken en schrijven.

Eind: je oefent buiten de klas en je kijkt terug.

Lezen voor je plezier!: je leest een verhaal over de cursisten van KlasNL.

Bij sommige oefeningen in het boek staan plaatjes. Deze plaatjes geven informatie over wat je gaat doen. Soms verwijzen ze naar de Woordtrainer achterin het boek of naar de website.

De plaatjes zijn:

Ga naar de website. Je maakt oefeningen bij een lees- of luistertekst. Je oefent grammatica, woorden en uitspraak.

Je oefent woorden in de Woordtrainer.

Vraag de studiewijzer van de les aan de docent.

Je oefent luisteren. Luister naar de tekst op de website.

Je oefent luisteren en kijken. Kijk naar de video op de website.

Ga naar de website. Zoek de tekst, je luistert en leest mee.

Ga naar de website. Zoek de tekst en doe de oefening.

Je praat over wat je thuis leest.

Je praat over hoe je thuis of buiten Nederlands oefent.

Vraag de herhalingsoefeningen van de vorige les aan de docent.

Geef elkaar tips en tops.

Les 1

We gaan naar B1

Wat leer je in deze les?

Je leert:

- luisteren naar een voorlichting;
- een informatieve tekst lezen;
- praten over je emoties;
- iemand geruststellen;
- nadenken en praten over de taalcursus;
- een tekst schrijven over de talen die je kent.

Je leert ook:

- manieren om woorden te leren.

Start

1 Werk samen. Beantwoord de vragen.

- 1 Bekijk het cursusboek. Wat vind je van het boek? Over welke onderwerpen gaan de lessen? Wat vind je van deze onderwerpen?
- 2 Bekijk de startpagina van les 1. Wat ga je leren? Vind je dit interessant om te leren? Wat kun je al, denk je?
- 3 De les eindigt met een verhaal. Wat is de titel van dit verhaal? Heb je zin om dit verhaal te lezen?

2 En jij? Praat samen.

- 1 Je hebt taalniveau A2 gehaald. Je volgt nu een cursus naar B1. Waar heb je zin in, wat wil je leren? En waar heb je niet zoveel zin in?
- 2 Je kunt veel oefeningen alleen maken. Wanneer doe je dat? En waar: op school, thuis of ergens anders?
- 3 Hoeveel uur kun je per dag of per week Nederlands leren? Denk je dat dat genoeg is om B1 te halen?

3 Praat samen over woorden leren.

Taalniveau en woorden

taalniveau	woorden – lezen en luisteren	woorden – ook spreken en schrijven
A1	1000	1000
A2	2000	ongeveer 2000
B1	5000	4000

a Beantwoord de vragen.

- 1 Bekijk de tabel *Taalniveau en woorden*. Wat betekenen de getallen 1000, 2000 en 5000? En de getallen 1000, ongeveer 2000 en 4000?
- 2 In dit deel staan ongeveer 1000 nieuwe woorden. Je leert niet alleen nieuwe woorden in *KlasNL*, maar ook op andere plekken. Waar kun je nieuwe woorden leren?

b Beantwoord de vragen.

- 1 Je gaat veel woorden leren, zodat je niveau B1 kunt bereiken. Hoeveel nieuwe woorden kun je per dag leren, denk je?
- 2 Hoe leer jij woorden? Schrijf jouw manier op het bord.
- 3 Je kunt woorden ook weer vergeten. Hoe werkt jouw geheugen? Hoe onthoud jij woorden? Schrijf jouw manier op het bord.
- 4 Bespreek de manieren van alle cursisten. Wat zijn goede tips voor jou? Schrijf de tips in je schrift.
- 5 Gebruik de tips en probeer nieuwe woorden te leren.

Vraag de studiewijzer van les 1 aan de docent.

Deel A Je oefent lezen en luisteren.

4

a Bekijk de afbeelding bij de start van les 1. Beantwoord de vragen.

- 1 Hoe heten de cursisten van *KlasNL*? En wat weet je nog over hen?
- 2 Er zijn twee nieuwe cursisten. Waar komen ze vandaan, denk je?

b Luister naar de tekst *De cursus naar B1* (1).**c Luister nog een keer naar de tekst. Beantwoord de vragen.**

- 1 Wat is het werk van Hakima?
- 2 Waar komt Kamila vandaan? Waar op de wereld ligt dat?
- 3 Waarom wil Randy de taalcursus doen?

d Stel jezelf kort voor aan de groep.

5

a Hakima gaat wat meer vertellen over de cursus naar B1. Wat gaat Hakima zeggen, denk je? Beantwoord de vragen.

1 Je kunt al veel zeggen op taalniveau A2.	waar / niet waar
2 De taalcursus naar B1 is makkelijk.	waar / niet waar
3 Je moet buiten school ook oefenen.	waar / niet waar

b Luister naar de tekst *De cursus naar B1 (2)*. Beantwoord de vraag.

Heb je bij a de goede antwoorden gegeven?

c Werk samen. Luister nog een keer naar de tekst. Beantwoord de vragen.

- 1 Hakima praat over taalniveau A2. Wat kun je op dit taalniveau, zegt ze? Kun jij dat ook?
- 2 Hakima zegt: 'Dat gaat jullie zeker lukken.' Wat betekent dat? Denk je dat het jou ook gaat lukken? Waarom wel of niet?
- 3 Wat moet je doen van Hakima in de cursus naar B1?

d Mag Zara op dit moment iets vragen aan Hakima, denk je?

6

a Hakima gaat informatie geven over het Staatsexamen en over werken. Wat wil jij weten over het Staatsexamen en over werken? Schrijf je vragen op.

b Luister naar de tekst *De cursus naar B1 (3)*. Beantwoord de vraag.

Is je antwoord bij oefening 5d goed?

c Luister nog een keer naar de tekst. Maak aantekeningen bij het verhaal van Hakima. Wat vind je belangrijke informatie?

informatie over het Staatsexamen

informatie over werken

Tip: Gaat het nog niet goed? Luister dan nog een keer naar de tekst.

d Werk samen. Beantwoord de vragen.

- 1 Welke aantekeningen hebben jullie gemaakt?
- 2 Zijn de aantekeningen goed?
- 3 Wanneer zijn aantekeningen goed, denk je?

e Werk samen. Kijk naar je vragen bij a en je aantekeningen bij c. Heb je antwoord gekregen op je vragen? Bespreek de antwoorden.

7

a Luister nog een keer naar de tekst *De cursus naar B1* en lees mee.

b Versta je alle woorden? Nee? Luister dan nog een keer.

8

Ga naar de website. Maak de oefeningen bij de tekst *Het Staatsexamen NT2*.

9

En jij? Praat samen.

- 1 Je hebt op de website de tekst *Het Staatsexamen NT2* gelezen. Kijk nog een keer naar oefening 6a. Heb je nu antwoord op alle vragen? Nee? Hoe kun je antwoord krijgen op je vragen? Wat kun je doen? Bespreek het samen.
- 2 Wat weet je nu over het Staatsexamen en over werken na de taalcursus? Geef de informatie in één minuut.
- 3 Kun je makkelijk informatie vinden in een tekst met veel informatie? Hoe doe je dat? Gebruik je de kopjes? Waarom wel of niet?

10

Ga naar de website. Maak de oefeningen bij de tekst *We praten over de voortgang*.

11

En jij? Praat samen.

- 1 Je hebt geluisterd naar de tekst *We praten over de voortgang*. Hoe gaat het met jouw voortgang in de taalcursus? Ben je tevreden?
- 2 Hoe voel jij je in het Nederlands? Zelfverzekerd zoals Aram, wanhopig zoals Zara, of anders?

12

a Werk samen. Beantwoord de vragen.

- 1 De titel van de volgende luistertekst is: *Ik spreek Fries*. Waar spreken mensen Fries?
- 2 Ken je mensen die Fries spreken?
- 3 Luister naar Fries op internet. Kun je het verstaan?

Fries is een aparte taal in Nederland. Er zijn dus twee talen in Nederland: Nederlands en Fries. Er zijn ook dialecten.

- 4 Ken jij dialecten in het Nederlands? Welke?
- 5 Spreken mensen in jouw buurt een dialect?
- 6 Kun jij het dialect verstaan?

b Luister naar de tekst *Ik spreek Fries*. Je hoort Marjolein. Ze vertelt over de taalbiografie.

c Beantwoord de vragen.

- 1 Welke talen spreekt Marjolein? _____
- 2 Spreekt Marjolein nu nog Fries? _____
- 3 Wat schrijf je in een taalbiografie? _____

13

a Bekijk de tekst *Mijn taalbiografie*, maar lees de tekst niet. Beantwoord de vragen.

- 1 Van wie zijn de twee teksten?
- 2 Wat is de titel van de teksten? Welke tussenkopjes zie je?
- 3 Waar gaan de teksten over? Wat denk je?

b Bekijk de tekst nog een keer. Beantwoord de vragen.

- 1 Wat is de moedertaal van Farad?
- 2 Spreekt Farad Engels?
- 3 Welke taal spreekt hij op zijn werk?
- 4 Welke taal wil hij beter leren spreken?
- 5 Welke taal sprak Suchin in haar gezin?
- 6 Waar leerde Suchin Engels?
- 7 Waar deed Suchin de basiscursus Nederlands?
- 8 Welke taal spreken Frits en Suchin nu samen?

c Lees de tekst nu helemaal.

Mijn taalbiografie

De talen van mijn jeugd

Mijn naam is Farad. Ik ben geboren in Syrië, in een dorpje in het noorden. Mijn moedertaal is Noord-Syrisch, dat is een Arabisch dialect. Dat was mijn taal tot ik 6 jaar was. Op de basisschool heb ik Standaardarabisch geleerd. Het Standaardarabisch is de officiële taal van Syrië, dus de taal van bijvoorbeeld de televisie en het onderwijs. Thuis spraken we altijd ons Syrisch dialect. Dat spreek ik nu nog steeds met mijn familie en vrienden. Het Noord-Syrisch hoort bij mij. Het geeft me een gevoel van thuis. Ik kan alles zeggen in deze taal en de taal is in mijn hart. Maar dat is logisch.

Farad

Engels

Ik heb in Syrië alleen op de basisschool gezeten. Daar heb ik geen andere talen geleerd. Ik spreek nu trouwens wel een beetje Engels. Dat heb ik geleerd van Thedros. Ik ontmoette hem in het azc. We hebben daar veel samen gebasketbald. Hij sprak een klein beetje Arabisch en hij heeft me Engelse woorden geleerd. Zo konden we toch communiceren. Als ik hem nu zie, spreken we Nederlands met elkaar! Dat gaat prima.

Taal op mijn werk

Ik heb veel geleerd op mijn werk in de kapperszaak. Ik hoor daar natuurlijk veel Nederlands van onze klanten en ik moet veel Nederlands spreken. Spreken gaat daarom al heel goed. Ik vind het wel moeilijk om met klanten te praten over serieuze dingen. Ook met schrijven in het Nederlands heb ik nog veel moeite. Ik oefen dat ook veel te weinig, eigenlijk alleen op school. Maar ik ben positief. Uiteindelijk zal dat ook wel goed komen.

Mijn wens

Ik wil graag eerst niveau B1 halen. Daarna wil ik wel een cursus Engels doen. Ik vind het een mooie taal en ik hou van reizen. Dan is het wel makkelijk als ik Engels spreek.

De talen van mijn jeugd

Ik zal me even voorstellen. Ik ben Suchin en ik kom uit Thailand. Ik ga schrijven over mijn ervaringen met het leren van talen. In mijn jeugd woonde ik in Bangkok, de hoofdstad van Thailand. In ons gezin spraken wij Thai, dat is de officiële taal van Thailand. Mijn moeder spreekt ook een dialect. Dat heb ik ook geleerd, omdat ik vroeger veel bij mijn opa en oma was. Soms heb ik mijn oma aan de telefoon. Ik vind het fijn om dat dialect te spreken, want ik heb heel goede herinneringen aan die tijd bij mijn opa en oma.

Suchin**De middelbare school**

Op de middelbare school heb ik Engels geleerd. We kregen vooral grammatica. Ik vond dat leuk, maar het was niet zo nuttig. Ik stopte na drie jaar met school. Daarna ging ik in een hotel werken. Toen heb ik pas echt Engels geleerd door te praten met onze buitenlandse gasten. Mijn man Frits heb ik in het hotel ontmoet. Er waren wat problemen met zijn kamer. Omdat ik redelijk Engels sprak, had ik veel contact met hem. En toen werden we verliefd!

Naar Nederland

Eerst is Frits een paar keer in Thailand geweest. Hij logeerde bij mijn ouders. Hij heeft daar wel wat Thai geleerd, maar niet zoveel. Dat vond hij te moeilijk. Mijn ouders en hij praatten vooral met hun handen. En ik kon telkens vertalen als dat nodig was. Daarna ben ik een keer in IJsseldam geweest. Dat vond ik echt spannend. Ik kende natuurlijk niemand en ik wist niet dat veel mensen in Nederland ook Engels spreken. Toen heb ik in Bangkok een basiscursus Nederlands gedaan. Dat moest, anders kreeg ik geen vergunning. Een jaar geleden kon ik voor langere tijd naar Nederland komen.

Mijn Nederlands

En nu leer ik steeds beter Nederlands. Frits en ik spreken alleen nog maar Nederlands. Frits vindt mij nauwkeurig, want nieuwe woorden noteer ik nog steeds in mijn boekje. Als ik emotioneel ben, praat ik soms zomaar in het Thai tegen hem.

Bijvoorbeeld toen ik het zo druk had met mijn schoonmoeder. Dat is raar natuurlijk, want hij snapt daar niet veel van. Maar dat gaat dan vanzelf. Het is natuurlijk mijn moedertaal.

14 a Lees de tekst *Mijn taalbiografie* nog een keer. Vul de tabel in.

Farad

Welke talen spreekt hij?	Met wie spreekt hij de taal?	Waar heeft hij de taal geleerd?

Suchin

Welke talen spreekt ze?	Met wie spreekt ze de taal?	Waar heeft ze de taal geleerd?

b Welke talen beheers jij? Vul de tabel in.

Welke talen spreek jij?	Met wie spreek je de taal?	Waar heb je de taal geleerd?

15 En jij? Praat samen.

- 1 Hoeveel talen spreken jullie samen? Schrijf alle talen op het bord.
- 2 Hoe zeg je 'goedemorgen' in deze talen? Of een ander woord of een zin?
- 3 Welke taal beheersen de meeste cursisten?
- 4 Welke taal beheersen maar weinig cursisten?
- 5 Welke talen willen jullie nog leren?

Deel B Je oefent woorden, zinnen, grammatica en uitspraak.**// 16 Ga naar de website. Maak Woorden les 1.****17 Grammatica – Scheidbare werkwoorden (1)**

- 1 Fijn dat jullie besloten hebben om door te gaan naar B1.
- 2 Het is wel belangrijk om na te denken over straks.
- 3 Er is geen tijd meer om de opdracht in de les af te maken.
- 4 Tomek gaat naar de website om zijn gegevens in te vullen.
- 5 Morgen heb ik meer tijd om de oefening uit te leggen.
- 6 Half 8! Het is tijd om op te staan.

Dit weet je al:

- De twee delen van het werkwoord worden soms gescheiden in de zin. Dit zijn scheidbare werkwoorden. Voorbeelden zijn *aankomen* – *opschieten* – *terugsturen* – *inchecken*.

aankomen Ik *kom aan* om 9.30 uur.

opschieten Ik heb haast. Waarom *schiet* je niet *op*?

Dit weet je ook al:

- In zinnen met **om ... te** gebruik je het hele werkwoord.
- Tussen **om** en **te** kunnen een of meer woorden staan.

Ik heb vandaag niet veel tijd *om te lezen*.

Chen vindt het heerlijk *om met de trein te reizen*.

Dit is nieuwe informatie:

- Scheidbare werkwoorden kun je ook gebruiken in zinnen met **om ... te**.

1 Ik heb in IJsseldam niet zoveel tijd **om over te stappen**.

2 Het is handig **om** meteen je spullen **mee te nemen**.

Wat zie je in deze zinnen?

Het woordje **te** staat tussen de twee delen van het werkwoord.

In zin 1 staat **te** tussen _____ en _____.

In zin 2 staat **te** tussen _____ en _____.

a Lees de eerste zes zinnen in het kader *Grammatica – Scheidbare werkwoorden (1)*. Zet een cirkel om de woordjes *om* en *te*.

b Schrijf alle scheidbare werkwoorden uit de zinnen op.

1 *doorgaan* 4 _____

2 _____ 5 _____

3 _____ 6 _____

18 a Maak goede zinnen.

1 het pakje – om – te – aan – nemen – .

Mijn moeder is thuis _____

2 af – spreken – om – te – .

Sorry, ik heb morgen geen tijd _____

3 leveren – om – te – twee boeken – in – .

Tanja gaat naar de bibliotheek _____

4 te – een bericht – in – spreken – om – .

Ik vind het moeilijk _____

5 om – los – te – maken – mijn jas – ?

Papa, wil je me helpen _____

6 met de wedstrijd – om – te – mee – doen – .

Mehrdad heeft veel zin _____

7 haar abonnement – op – zeggen – om – te – .

Ze schrijft een e-mail _____

8 weg – om – gooien – het afval – te – .

Joy loopt naar de container _____

- b Werk samen.** Je krijgt een kopieerblad van de docent. Stel om de beurt een vraag uit het boek. De andere cursist geeft antwoord. Gebruik de woorden die op het kopieerblad staan.

Voorbeeld

Waarom heb je een pen nodig?

Om het formulier in te vullen.

- 1 Waarom stuur je een e-mail?
- 2 Waarom ga je naar boven?
- 3 Waarom pak je je ov-chipkaart?
- 4 Waarom ga je naar de keuken?
- 5 Waarom bel je naar je collega?
- 6 Waarom ga je naar de gemeente?
- 7 Waarom heb je zo'n grote tas bij je?
- 8 Waarom kijk je in het woordenboek?

19

Grammatica – Het gebruik van **je**

Je gaat over personen.

- 1 Meestal weet je wie **je** is in een zin. Dat weet je door de andere woorden en zinnen.

Welkom Hakima, fijn dat **je** er bent.

Het gaat hartstikke goed op school, Rina. **Je** haalt goede resultaten.

Ben **je** weleens in Japan geweest, Marjolein?

Wie is **je**? → Hakima

Wie is **je**? → Rina

Wie is **je**? → Marjolein

Je kunt in deze zinnen ook **jij** gebruiken.

- 2 Soms gebruik je **je** op een andere manier. Dan weet je niet precies wie **je** is. Het zijn gewoon mensen. Je kunt deze mensen niet aanwijzen.

Je kunt in Nederland op verschillende niveaus een opleiding volgen.

Je kunt ook op verschillende niveaus werken.

Kijk maar op dat bord. **Je** mag hier niet roken.

a Zet een cirkel om je in de zinnen.

- 1 Je kunt in Nederland op verschillende niveaus een opleiding volgen.
- 2 Het is niet zo dat je met dit diploma automatisch kunt starten met een opleiding.
- 3 Op een mbo kun je fulltime studeren.
- 4 Hier zit Hans. Je moet even een andere stoel zoeken.
- 5 Wil je de deur even dichtdoen, Annelies? Het is hier koud.
- 6 Dit is een taalbiografie. In een taalbiografie schrijf je over de talen die je spreekt.
- 7 Op het bord staat dat je hier niet mag eten of drinken.
- 8 Ik zie je morgen, Anne. Kun je dan mijn boek meenemen?

b Beantwoord de vraag. In welke zinnen weet je niet precies wie je is?

20

Luister naar de zinnen. Wie is je? Zet een kruisje op de goede plaats.

	mensen	Ik weet precies wie je is.
1 Wie is je?		
2 Wie is je?		
3 Wie is je?		
4 Wie is je?		
5 Wie is je?		
6 Wie is je?		
7 Wie is je?		
8 Wie is je?		

21

Zinnen – Iemand geruststellen

Je broer is bang of hij maakt zich zorgen over iets.
 Je vriendin heeft een probleem dat ze niet kan oplossen.
 Je collega twijfelt of hij zijn werk wel goed doet.
 Je klasgenoot kan de woorden niet in een keer onthouden.
 In deze situaties kun je iemand geruststellen. Je kunt bijvoorbeeld zeggen:

Dat geeft niet hoor.
 Dat hoeft ook niet.
 Ik snap je angst hoor.
 Volgens mij hoeft je je niet zoveel zorgen te maken.
 Ik snap dat je je zo voelt.
 Maar vertrouw erop.

Dan lukt het wel.
 Het komt goed!
 Dat is niet zo erg.
 Je moet je niet zo druk maken.

Suchin vindt het vervelend dat ze nog niet klaar is met de opdracht.
 Marjolein stelt haar gerust. Ze zegt:
 'Dat geeft niet hoor. Dat is dan huiswerk.'

Zara is bang dat ze niveau B1 niet haalt.
 Marjolein stelt haar gerust. Ze zegt:
 'Dat is vervelend, Zara, ik snap dat je je zo voelt. Maar vertrouw erop. Je doet altijd je huiswerk en komt naar elke les. Als je ook nog goed oefent in de praktijk, dan lukt het wel. Dat is mijn ervaring. Zara, het komt goed!'

Timo vindt het vervelend dat zijn trein vertraging heeft. Hij komt nu te laat op zijn werk. Zijn collega stelt hem gerust. Hij zegt:
 'Dat is niet zo erg. Jij kunt hier niets aan doen. En je hebt gebeld naar je chef. Hij weet dat je later komt. Je moet je niet zo druk maken.'

a Luister naar de docent.

b Luister naar de docent en zeg de zinnen na.

22 a Lees de zinnen. Kies een goede reactie.

Kies uit: Dan lukt het wel. – Dat geeft niet hoor. – Dat snap ik hoor. – Het komt goed!
 – Je moet je niet zo druk maken. – Maar dat hoeft toch niet.

- 1 Ik vond de toets heel moeilijk. Ik denk dat ik een onvoldoende heb.
 – _____ Je hebt de toets vast goed gemaakt. Je haalt altijd goede resultaten.
- 2 Mijn dochter hoest veel en ze heeft vaak hoofdpijn. Ik maak me zorgen.
 – _____ Maar ze wordt vast snel weer beter.
- 3 Ik ben zenuwachtig, want ik heb morgen een gesprek met mijn baas.
 – Je moet je goed voorbereiden. _____
- 4 Je jas ligt nog bij mij thuis. Ik ben hem vergeten mee te nemen. Sorry!
 – _____ Het is lekker weer, dus ik hoef geen jas aan.

- 5 Mijn dochter doet een hbo-opleiding. Ze vindt het erg moeilijk. Ik hoop dat ze het kan.
– Vertrouw er maar op. _____ Ze is een slimme meid.
- 6 Vanavond komt mijn schoonmoeder op bezoek. Ik moet straks echt het huis opruimen. En ik heb het al zo druk.
– _____ Ze vindt het leuk om jullie te zien.

b Werk samen.

Cursist A: lees een zin van a.

Cursist B: lees de reactie.

c Wissel van rol.

23

Zinnen – Emoties uitdrukken

Positief

Ik vind het wel prima.
Ik ben zeer tevreden.
Ik voel me zelfverzekerd.
Ik voel me prettig in deze groep.
Ik maak me niet zo druk.
Ik heb een goed gevoel over de toets.
Ik was opgelucht.

Negatief

Vroeger voelde ik me vaak onzeker.
Soms word ik er nerveus van.
Daar baal ik van.
Soms ben ik wanhopig.
Mijn gevoel is dubbel.
Ik voel me gespannen.
Daar word ik chagrijnig van.
Ik ben ongerust.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

a Luister naar de docent.

b Luister naar de docent. Vraag en geef antwoord.

c Mis je nog zinnen of woorden in het kader? Schrijf ze op.

- 24 a** Lees de zinnen in het kader *Zinnen – Emoties uitdrukken*. Bekijk de afbeeldingen. Schrijf goede zinnen bij de afbeeldingen.

- 1** Dit is Suzy. Ze heeft een goed bericht gekregen van de dokter.

- 2** Dit is Dotan. Hij weet niet wat hij moet doen.

- 3** Dit is Betty. Ze leest een brief van de gemeente.

- 4** Dit is Rob. Hij is klaar met zijn werk.

- 5** Dit is Aziza. Ze moet naar de tandarts.

- 6** Dit is John. Hij is blij, maar toch ook weer niet.

- b** Werk samen. Lees jullie zinnen bij de afbeeldingen. Bespreek de emoties.

25

Grammatica – Wederkerende werkwoorden (1)

Bij sommige werkwoorden hoort *zich*. Deze werkwoorden met *zich* ken je al.

zich voelen	Suchin is verkouden en voelt zich niet lekker.
zich voorstellen	Mag ik me even voorstellen ? Ik ben Marjolein.
zich inschrijven	We gaan ons inschrijven bij de bibliotheek.

Deze werkwoorden met *zich* heb je in de teksten in deel A gelezen of gehoord.

zich afvragen	Dat vraag ik me af .
zich concentreren	Daar moeten jullie je nu ook op concentreren .
zich druk maken	Je moet je niet zo druk maken .
zich zorgen maken	Farad maakt zich niet zoveel zorgen over de toets.

Zich hoort bij het onderwerp van de zin. *Zich* verandert als het onderwerp verandert.

onderwerp	vorm van <i>zich</i>	
ik	me	Ik schrijf me in.
je	je	Je schrijft je in.
u	u / zich	U schrijft u in. U schrijft zich in.
hij, ze, het	zich	Hij schrijft zich in.
we	ons	We schrijven ons in.
jullie	je	Jullie schrijven je in.
ze	zich	Ze schrijven zich in.

a Zet in de zinnen een cirkel om de vorm van *zich*.

- Ik voel me gelukkig weer prima vandaag.
- Kunnen jullie je dat nog herinneren?
- Het komt vast goed, je moet je niet zo druk maken.
- We maken ons zorgen over onze dochter.
- De kinderen kleden zich snel aan omdat ze naar school moeten.
- Ik vraag me af of Farad vandaag op school is.

b Schrijf van elke zin het hele wederkerende werkwoord op.

1 <i>zich</i> voelen	4 _____
2 _____	5 _____
3 _____	6 _____

26 a Kies de goede vorm van *zich*.

- 1 De kinderen konden _____ om half 3 niet meer concentreren.
- 2 Aram vraagt _____ af hoe laat het feest morgen begint.
- 3 Je moet _____ niet zo druk maken. Dat is helemaal niet nodig.
- 4 Jullie kunnen _____ aanmelden bij de balie van het buurtcentrum.
- 5 Ik meld _____ morgen om 14.00 uur in het gemeentehuis.
- 6 Waarom herinneren we _____ dat helemaal niet?

b Maak goede zinnen met het wederkerende werkwoord.

- 1 zich aanmelden _____
- 2 zich voorstellen _____
- 3 zich wassen _____
- 4 zich herinneren _____
- 5 zich inschrijven _____
- 6 zich aankleden _____

c Bespreek je zinnen met een andere cursist. Hebben jullie de goede vorm van *zich* gebruikt?

27

Woorden – Tijd

Dit weet je al:

- Je kunt in een tekst de woorden **eerst**, **daarna** en **toen** gebruiken. Deze woorden maken je verhaal duidelijker. Door deze woorden weet je wanneer iets gebeurt: nu, straks of vroeger.

In deze les schrijft Suchin over vroeger. Ze gebruikt de woorden **eerst**, **daarna** en **toen**.
Eerst is Frits een paar keer in Thailand geweest. Hij logeerde bij mijn ouders.
Daarna ben ik een keer in IJsseldam geweest. Dat vond ik echt spannend.
Toen heb ik in Bangkok een basiscursus Nederlands gedaan.

Dit is nieuwe informatie:

- Andere woorden van tijd zijn: **in het begin**, **dan**, **later**, **aan het eind**, **ten slotte**, **terwijl**, **straks**, **tijdens**.

We gaan een dagje naar de Efteling. We zijn er al vroeg. *In het begin* is het heel koud. *Later* wordt het wel beter weer. We doen veel dingen. *Aan het eind* van de dag eten we een patatje op het terras. *Tijdens* het eten gaat het regenen. Dus we moeten snel naar binnen. *Ten slotte* gaan we met de trein naar huis. *Terwijl* we in de trein zitten, gaat mijn zusje lekker slapen.

a Lees de zinnen. Zet de zinnen in de goede volgorde. Schrijf ze in je schrift.

- Ten slotte hebben we samen gegeten.
- Eerst dronken we koffie.
- Toen heeft mijn schoonmoeder even geslapen.
- Mijn schoonmoeder vond het fijn dat ik er was.
- Daarna ging ik boodschappen doen.
- Terwijl mijn schoonmoeder tv keek, heb ik voor haar gekookt.
- Ik heb haar een dag geholpen.
- Later heb ik de was gedaan.

Begin met:

Ik ben gisteren bij mijn schoonmoeder geweest.

b Zet een cirkel om de woorden van tijd.

28

Lees de zinnen. Vul een goed woord in. Schrijf een hoofdletter als dat nodig is.

Kies uit: aan het eind – dan – eerst – later – straks – ten slotte – terwijl – tijdens – toen

- 1 Mirjam luistert naar muziek, _____ ze de was ophangt.
- 2 Ik heb een drukke baan. _____ van de week ben ik altijd moe. Ik ben blij dat het weekend is.
- 3 Kom Lotte, we gaan naar boven. Eerst je tanden poetsen en _____ naar bed.
- 4 Ik ben in korte tijd twee keer verhuisd. _____ had ik een huis in IJsseldam, _____ woonde ik in Hilversum en nu woon ik in Amsterdam.
- 5 Willem wil nu hard werken om _____ een goed leven te hebben.
- 6 Tom is 67. Hij heeft zijn hele leven hard gewerkt. Eerst bij Philips, toen bij de gemeente en _____ bij een groot bedrijf in Nijmegen.
- 7 We moeten snel eten, want we willen _____ nog naar de bioscoop.
- 8 _____ zijn studie woonde Maarten in Utrecht.

29 a Luister naar de zinnen. Hoor je een vraag?

1 ja / nee	6 ja / nee
2 ja / nee	7 ja / nee
3 ja / nee	8 ja / nee
4 ja / nee	9 ja / nee
5 ja / nee	10 ja / nee

b Luister naar de docent en zeg de zinnen na.**30** Luister naar de docent. Zeg de zinnen na.**31 a** Werk in groepjes van drie. Luister naar de docent. Je gaat oefenen met de woorden van les 1.**b** Luister naar de docent. Je gaat een woordspel doen.**32 a** Lees de teksten *Het Staatsexamen NT2* (oefening 8) en *Mijn taalbiografie* (oefening 13) en luister mee.**b** Lees de teksten nog een keer.

Kun je de teksten nu sneller lezen? ja / nee

33 a Werk samen. Lees de teksten *De cursus naar B1* (oefening 7) en *We praten over de voortgang* (oefening 10).**b** Wissel van rol.**34** Maak les 1 in de *Woordentrainer*.**35 a** Ga naar de website. Maak *Grammatica les 1*.**b** Ga naar de website. Maak *Uitspraak les 1*.

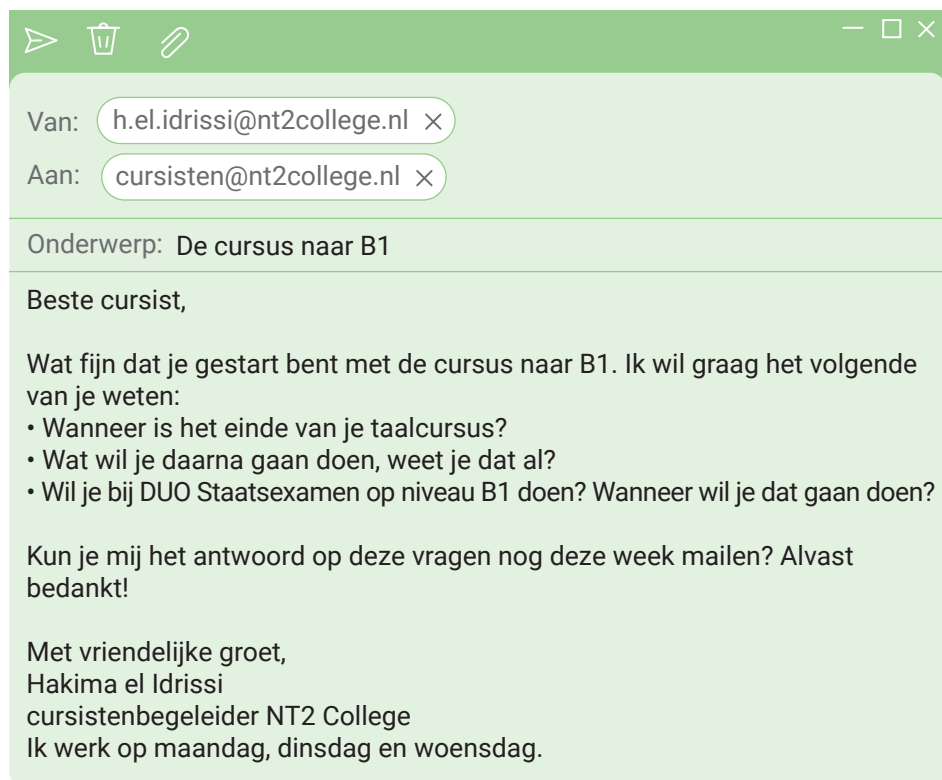
Deel C Je oefent spreken en schrijven.

36 Werk samen. Beantwoord de vragen.

- 1 Kijk nog een keer naar oefening 3. Je hebt gepraat over woorden leren. Wat heb je gedaan met de tips?
- 2 Heb je al meer woorden geleerd? Hoe heb je dat gedaan?
- 3 Welke nieuwe woorden vergeet je nooit meer? En welke kun je niet onthouden?

37 a Lees de tekst *Mailen met Hakima*.

Mailen met Hakima

The screenshot shows an email client window with a green header bar containing icons for send, delete, and attach, and window control buttons. The email content is as follows:

Van: h.el.idrissi@nt2college.nl ✕

Aan: cursisten@nt2college.nl ✕

Onderwerp: De cursus naar B1

Beste cursist,

Wat fijn dat je gestart bent met de cursus naar B1. Ik wil graag het volgende van je weten:

- Wanneer is het einde van je taalcursus?
- Wat wil je daarna gaan doen, weet je dat al?
- Wil je bij DUO Staatsexamen op niveau B1 doen? Wanneer wil je dat gaan doen?

Kun je mij het antwoord op deze vragen nog deze week mailen? Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,
 Hakima el Idrissi
 cursistenbegeleider NT2 College
 Ik werk op maandag, dinsdag en woensdag.

- b Schrijf Hakima een mail. Geef antwoord op de vragen. Schrijf de mail in je schrift of schrijf een echte e-mail aan de docent.**

c Lees je mail nog een keer. Beantwoord de vragen.

1 Heb je een groet geschreven aan het begin van de mail?	ja / nee
2 Heb je een groet geschreven aan het eind van de mail?	ja / nee
3 Heb je antwoord gegeven op de drie vragen?	ja / nee
4 Is je mail vriendelijk?	ja / nee

d Geef je mail aan de docent.

- 1 Wat gaat goed?
- 2 Wat wil je nog oefenen?

38

a Luister naar de tekst *Een gesprek met Marjolein* en beantwoord haar vragen.**b Luister nog een keer naar de tekst. Beantwoord de vragen opnieuw. Neem je antwoorden op met je mobiele telefoon.****c Luister naar je eigen antwoorden. Beantwoord de vragen.**

1 Heb je op alle vragen antwoord gegeven?	ja / nee
2 Is je informatie duidelijk?	ja / nee
3 Heb je de goede woorden gebruikt?	ja / nee
4 Is je tempo van spreken goed?	ja / nee
5 Zeg je veel 'eh'?	ja / nee
6 Is je toon vriendelijk?	ja / nee

39

a Lees de tekst *Mijn taalbiografie* (oefening 13) nog een keer. Lees daarna de kaders *Zinnen – Emoties uitdrukken* en *Woorden – Tijd*.**b Je schrijft bij d je eigen taalbiografie. Bereid je eerst voor. Beantwoord de vragen.**

- 1 Wat is de titel van jouw taalbiografie?
- 2 Over welke talen ga je schrijven?
- 3 Hoe voel je je in deze talen? Welke woorden kun je gebruiken uit het kader *Zinnen – Emoties uitdrukken*?
- 4 Welke tussenkopjes ga je gebruiken?

c Gebruik nieuwe woorden en zinnen in je taalbiografie.

- 1 Kies drie woorden uit de woordenlijst van les 1.
- 2 Kies drie woorden uit het kader *Woorden – Tijd*.
- 3 Gebruik de juiste tijd van het werkwoord.

d Schrijf je taalbiografie in je schrift.

e Lees de vragen bij b en de instructies bij c nog een keer. Heb je alle vragen beantwoord en de instructies gevolgd?

f Geef je tekst aan de docent.

40

Luister naar de docent. Werk samen en geef elkaar feedback.

- 1 Wat gaat goed?
- 2 Wat wil je nog oefenen?

41

a Lees de situaties. Hoe voel je je in deze situatie, wat denk je?

- 1 De docent zegt: Jouw tekst is heel erg goed!
- 2 Je hebt een tas vol boodschappen. Als je de winkel uit loopt, gaat de tas kapot en vallen je boodschappen op de grond.
- 3 Je wilt met een vriendin naar een feest. Je bent helemaal klaar. Dan belt je vriendin: ze is ziek en ze kan niet mee naar het feest.
- 4 Je gaat naar je eerste zwemles.
- 5 Op je werk is volgende week een paasontbijt. Iedereen komt. Je hebt nog nooit meegedaan met een paasontbijt.
- 6 Je taalcursus is klaar en je kunt je aanmelden voor het Staatsexamen.
- 7 Je hebt een drukke dag gehad en nu wil je een mooie film kijken. Dan gaat de bel: je broer staat voor de deur.
- 8 Je werkt sinds een paar maanden in de supermarkt. Je hoort van de chef dat ze heel blij met je zijn. Je mag nog lang blijven werken.

b Werk samen. Bespreek de situaties samen. Voelen jullie je hetzelfde of is het gevoel verschillend?

c In sommige situaties van a kan iemand anders je geruststellen. In welke situaties kan dat? Wat zegt de ander dan?

42

Cultuur – Praat Nederlands met me

a Bekijk de afbeeldingen en lees de teksten.

Wat vindt u van deze jurk, mevrouw?

Wat zegt u?
O, heel mooi.

This one is only
10 euros today!

Ja, die is ook mooi.

Do you want
to buy it?

Dankjewel, ik denk
er nog even over.

No problem,
have a nice day!

b En jij? Praat samen.

- 1 Wat gebeurt er bij de afbeeldingen bij a? Gebeurt dit ook weleens bij jou?
- 2 Hoe komt het dat mensen Engels tegen je praten, denk je?
- 3 Wat doe je als mensen Engels tegen je praten? Hoe voel je je op dat moment?
- 4 Wat zijn jullie tips voor elkaar?

Spreken voor je plezier!

43

a Wanneer was je voor het laatst ...? Lees de voorbeelden.

Voorbeelden

Ik was voor het laatst boos op mijn werk. De koffie was op en niemand doet dan iets. Ik moet altijd nieuwe koffie pakken. En niemand zegt 'dankjewel'.

Ik was voor het laatst gelukkig met mijn zus. We gingen samen shoppen, en het was heel gezellig. We hebben veel gepraat en veel gekocht!

b Werk samen. Bespreek de woorden. Kies allebei drie of meer woorden. Bedenk een situatie bij de woorden en praat erover.

Wanneer was je voor het laatst ...

- blij
- boos
- gelukkig
- nerveus
- nieuwsgierig
- ongerust
- onzeker
- teleurgesteld
- tevreden
- zelfverzekerd

c Weet je nog een ander woord? Bedenk daar ook een situatie bij.

Deel D Je oefent spreken en schrijven.

44

a Je krijgt vragen van de docent. Beantwoord de vragen.

b Werk samen. Bespreek jullie antwoorden. Beantwoord de vragen.

- 1 Is het antwoord van de andere cursist duidelijk?
- 2 Is het antwoord compleet?
- 3 Heb je een tip voor de andere cursist?

- c Schrijf een tekst over je antwoorden in je schrift. Geef de tekst een titel en gebruik de kopjes:**

De taalcursus

Dit doe ik

Taal leren buiten school

Tip: Luister nog een keer naar je antwoorden bij oefening 38.

- d Werk samen. Voer met de andere cursist en de docent een gesprek over de taalcursus.**
- e Lees je tekst nog een keer. Wil je nog iets verbeteren of schrijven?**
- f Geef je tekst aan de docent.**

45

- a Luister naar de tekst *Rustig maar*. Geef een reactie.**
- b Luister nog een keer naar de tekst. Stel de ander gerust. Neem je antwoorden op met je mobiele telefoon.**

- c Werk samen. Luister naar jullie antwoorden. Wat is hetzelfde? Wat is verschillend? Gebruik de vragen.**
- 1 Reageert de ander op de vraag of de situatie?
 - 2 Begrijp je de antwoorden goed?
 - 3 Gebruikt de cursist de tijd goed?
 - 4 Spreekt de cursist goed: niet te snel of te langzaam, niet te hard of te zacht?
 - 5 Is de toon van de cursist goed om iemand gerust te stellen?

Schrijven voor je plezier!

46

- a Lees de voorbeelden.**

Voorbeelden

Denicio

Heel lekker koken, dat wil ik nog leren! Ik kan wel koken en mijn eten is oké. Maar het eten van een restaurant, dat is wat anders. Zo wil ik leren koken. Je kunt dan zelf recepten bedenken en mensen zeggen: 'Wow, Denicio kan echt lekker koken!' Ja, dat lijkt me heel leuk ...

Marije

Ik wil heel graag gitaar leren spelen. Ik vind een gitaar zo mooi klinken! En dan wil ik ook zingen. Maar ik ben al wat ouder. Kan ik het dan nog leren? Ik durf niet goed naar de muziekschool te gaan. Maar misschien kan ik op internet een cursus vinden. Ik moet het toch maar gaan doen!

- b Wat wil jij graag nog leren? Schrijf een korte tekst in je schrift.**

Eind Je oefent buiten de klas en je kijkt terug.

- 47 a** Zoek op internet de website van de Staatsexamens en lees en bekijk de informatie.
- b** Wat weet je nu nog meer over de Staatsexamens? Bespreek het met de groep.

- 48 a** Kijk naar drie verschillende tv-programma's. Dat mag in elke taal.
- b** Welke emoties hebben de mensen in de tv-programma's? Waarom voelen ze zich zo? Lees de voorbeelden.

Voorbeelden

boos	De vrouw is boos, want ze kan geen huis kopen.
teleurgesteld	De jongen is teleurgesteld, want hij heeft zijn rijexamen niet gehaald.
verdrietig	De man is verdrietig, want hij heeft de wedstrijd verloren.

_____	_____
_____	_____
_____	_____

- 49 a** Interview iemand over zijn talen. Dat kan een andere cursist zijn, een familielid, je taalmaatje of iemand anders. Wat wil je weten? Welke vragen ga je stellen?
- b** Schrijf een tekst over de talen van deze persoon in je schrift.

c Werk samen. Beantwoord de vragen.

- 1 Welke talen noemen de mensen?
- 2 Hoe voelen mensen zich in hun talen?

KlasNL

50

a Je krijgt de KlasNL-kaart van de docent. Vul de KlasNL-kaart in.**b Werk samen. Bespreek de KlasNL-kaart.****c Praat samen. Heb je een goede tip voor de andere cursist?**

51

Kijk op bladzijde 37 in het boek. Na elke les vind je een verhaal over de cursisten uit KlasNL. Er zijn geen opdrachten bij. Lees voor je plezier!

52

Praat samen.

- 1 Lees je vaak?
- 2 Wat lees je graag?
- 3 Wat is je fijnste leesplek? Waarom is het een fijne plek?
- 4 Als je een boek gaat lezen: hoe weet je wat je wilt gaan lezen?
- 5 Lees je met of zonder (online) woordenboek? Waarom?

53

a Luister naar de docent. Welk boek lijkt je leuk om te lezen? Waarom dat boek?**b Werk samen met een andere cursist. Die is je leesmaatje. Bedenk samen:**

- 1 Welk boek ga je lezen? Heb je dit boek of ga je het lenen? Uit de bibliotheek of van iemand?
- 2 Wanneer ga je lezen en hoelang? Kun je een vast leesmoment in de week plannen?

c Lees een boek op niveau A2, B1 of ertussenin. Lees dit boek voor het einde van les 2.**d Help elkaar bij het lezen. Stuur een appje of vraag elkaar in de les hoe het gaat met het lezen.**

54

a Werk samen. Kijk naar oefening 47. Beantwoord de vragen.

- 1 Weet je nu genoeg over de Staatsexamens?
- 2 Hoe moet je je inschrijven voor de Staatsexamens?
- 3 Wanneer kun je de Staatsexamens gaan doen?

b Werk samen. Kijk naar oefening 48. Beantwoord de vragen.

- 1 Hebben jullie allemaal naar drie tv-programma's gekeken? In welke talen?
- 2 Heb je alle emoties uit het kader *Zinnen – Emoties uitdrukken* gezien op de tv? Welke niet?

c Werk samen. Kijk naar oefening 49. Beantwoord de vragen.

- 1 Hoe voelde je je bij het interviewen? Was je zenuwachtig, blij of iets anders?
- 2 Kun je goed tegelijk naar iemand luisteren en dingen opschrijven? Kun je de informatie eerst kort opschrijven?
- 3 Hoe was het om een verhaal over iemand anders te schrijven?

55

Praat met de groep en de docent. Kijk naar *Wat leer je?* van les 1.

- 1 Wat kun je nu goed? Welk leerdoel heb je gehaald?
- 2 Wat gaat nog niet zo goed?
- 3 Hoe heb je geleerd? Hoe ging het leren van nieuwe woorden?
- 4 Heb je een tip gebruikt uit oefening 3? Welke? Heeft die tip geholpen? Op welke manier?
- 5 Hoeveel uur heb je bij les 1 geleerd, per week of per dag? Ben je vooruitgegaan? Hoe weet je dat?
- 6 Wat blijf je hetzelfde doen en wat ga je anders doen?

Lezen voor je plezier!

Een angstig moment

Hèhè, dat was weer een heel werk. Suchin slaat haar boek dicht. Het huiswerk voor school is klaar.

Suchin kijkt op de klok. Ze schrikt. Het is al half 1 geweest. Ze moet opschieten. Tussen de middag gaat ze altijd eten met haar schoonmoeder, mevrouw Diepenveen.

Vlug gaat ze naar beneden. Terwijl ze haar jas aantrekt, denkt ze: Mama heeft helemaal niet gebeld. Dat is vreemd. Meestal belt ze elke ochtend wel een paar keer. Ze is ineens ongerust. Snel loopt ze naar het huis van haar schoonmoeder. Ze pakt de sleutel, maar ziet dan dat de deur niet echt dicht zit.

Haar hart klopt in haar keel als ze voorzichtig de deur wat verder openduwet.

'Mama?', roept ze in de gang. Geen antwoord. Langzaam loopt ze verder en duwt de deur van de kamer open. Ook daar is niemand. Nu wordt ze echt ongerust. Suchin gaat in de gang kijken. Haar jas hangt daar gewoon en haar tas staat naast de stoel. Ze belt snel naar Frits, haar man.

'Frits, mama is weg en de voordeur stond een beetje open. Haar jas hangt aan de kapstok en haar tas staat er ook. Oh, Frits, als ze maar geen ongeluk heeft gehad.'

'Niet meteen het ergste denken,' zegt Frits. 'Er is vast niks aan de hand. Loop even een rondje door de buurt. Het is lekker weer, dus waarschijnlijk is mama gewoon een eindje gaan wandelen.'

Suchin blijft ongerust. Ze denkt bij zichzelf: Frits heeft makkelijk praten. Hij zit op zijn werk en weet niet half hoe zwaar het is met zijn moeder.

Met een bang hart loopt Suchin de straat op. Welke kant zal mama opgaan? Naar links loop je het dorp uit. De dijk op. Rechts ga je naar het centrum. Suchin twijfelt, dan besluit ze richting de dijk te gaan. Als ze de hoek omgaat, slaat de schrik haar om het hart.

Ze ziet allemaal mensen op de dijk staan. En ze ziet de zwaailichten van een ambulance en de politie. Even schrikt ze heel erg, dan zet ze het op een rennen. Oh, nee, dat zal toch niet, dat ze daar staan voor schoonmoeder! Nee, laat dat niet zo zijn, bidt ze in stilte.

Hijgend stopt ze bij de mensen. Ruw dringt ze zich naar voren. Ze moet weten voor wie ze daar zijn.

Als het mama is, dan ... Die gedachte durft ze niet af te maken. Ineens ziet ze een bekende persoon in de groep mensen. Is dat mama? Ja, ze is het! Suchin gaat naar haar toe.

'Mama, wat is er? Waarom bent u hier? Wat is er gebeurd? Ik was zo ongerust.' Suchin huilt bijna van opluchting. Ze trekt haar schoonmoeder mee uit de groep mensen.

Verbaasd kijkt mevrouw Diepenveen naar Suchin. 'Kind, wat is er? Je ziet eruit alsof je een spook gezien hebt.'

'Ik kwam u zoeken,' zegt Suchin. Ze trilt nog steeds. 'We eten toch altijd samen. Maar u was er niet. En toen zag ik hier al die mensen en de ziekenauto. Ik dacht ...' Ze stopt.

'Ach kind, met mij is alles goed, hoor. Ik was een eindje wandelen en toen zag ik ineens al die mensen staan. Ik ben gaan kijken en zag een auto in het water liggen. En toen ben ik helemaal vergeten dat jij zou komen.'

Suchin schudt haar hoofd en steekt haar arm door die van haar schoonmoeder. 'Nou ja, gelukkig is er niets met u. Kom, dan gaan we naar huis. Een boterham eten.'